

KAPOENEN & ZEEHONDJES

KAPOENEN & ZEEHONDJES

Het leven van een kapoen zit vol spel, fantasie, creativiteit en expressie. Spelenderwijs en ongedwongen ontdekken ze de wereld. De leiding gaat mee op ontdekkingsreis. In leiding staan bij kapoenen is meestappen in de wonderlijke leefwereld van zes- tot achtjarigen. Het is genieten van de kronkels van jouw en hun fantasie, het is samen spelen en samenzijn.

Scouts en Gidsen Vlaanderen telt honderden kapoentakken. Daarin staan duizenden mensen in leiding, en jij bent er één van. Via jou zetten de kapoenen hun eerste stappen in het spel van scouting.

We heten je alvast graag welkom, en nemen je in dit onderdeel mee in het vertrekpunt voor takwerking bij kapoenen: de leefwereld van die allerkleinsten. Een fijn scoutsjaar gewenst, met veel leuke impulsen van jouw kapoenen!

HOE WERKT DE WERELD VAN EEN KAPOEN?

Kapoenen

zijn kinderen
zijn mensen
zijn scouts en gidsen

Van zes tot acht

Kapoenen zijn in de eerste plaats kinderen tussen zes en acht jaar. Een kapoentak heeft eerste- en tweedejaars kapoenen. Toegegeven, in twee jaar tijd kan er ook in jouw leven veel veranderen. Maar kapoenen breken toch straffere records: ze leren lezen en rekenen, sommigen leren nog fietsen, ze ontdekken misschien al wie Sinterklaas is, doen hun Eerste Communie,... En dat allemaal in die twee jaar.

Ook in jouw kapoentak doen ze heel wat nieuwe ervaringen op: op weekend of op kamp bijvoorbeeld slapen kapoenen vaak voor de eerste keer in een slaapzak en een zaal met twintig anderen, in plaats van onder een zacht dekbed in hun eigen kamer.

Tussen 1m20 en 1m40

Als kapoenenleid(st)er ben je te herkennen aan je lange mouwen. Want als een kapoen je iets wil zeggen, kan hij ofwel tegen je benen praten, ofwel je naar beneden trekken, tot op kapoenenhoogte.

Kapoenenleid(st)ers gaan dus vaak door de knieën. De wereld ziet er dan plots heel anders uit: veel groter en dichterbij. Je ziet dingen die je anders letterlijk over het hoofd ziet!

Een voorbeeldje? *Bij het oversteken van een straat heb je links de bumper van een geparkeerde auto, rechts de benen van een leid(st)er.*

Je moet het eens proberen!

Gevoel voor kapoen

Het gezin is het centrum van de kapoenenwereld, dat is de onvoorwaardelijke thuishaven. Dan is er de school. Kinderen zien het als een, al dan niet aanvaarde, plicht. Enkele vakken zijn leuk, leren schrijven en rekenen, maar eigenlijk gaat veel van hun belangstelling naar actieve dingen. Kinderen gaan vooral graag naar school omdat ze daar hun vriendjes en vriendinnetjes zien.

Ook in de vrije tijd zijn actief spelen en de vriendjes het belangrijkste. Scouts is daar geen uitzondering op. Kapoenen zijn niet kieskeurig over wie hun vriendje mag zijn. Ze spelen ook van het ene moment naar het andere: daar komt niet veel planning bij kijken.

De kapoenenleefwereld, met actief spel en vriendjes als belangrijke peilers, is het vertrekpunt voor kapoenenvergaderingen. Hou rekening met wat hen boeit en ga dan samen een stapje verder met scheppen, spelen, praten en luisteren. Zo kunnen kapoenen in scouting 'andere' dingen beleven, zonder het 'verplichte' van school of het 'normale' van thuis.

TAKWERKING

Aan de hand van kennis over hun leefwereld kan je activiteiten aanbieden op kapoenenmaat en kan je je houding als leider vorm geven, met je kapoenen centraal in de belangstelling.

De takwerking bestaat uit twee grote luiken: *wat doe je met kapoenen en hoe sta je in leiding bij kapoenen*. Je vindt de takwerking volledig uitgeschreven in het eerste deel van het takhandboek 'Lange mouwen en wat eruit komt'.

WAT DOE JE OP EEN ACTIVITEIT MET KAPOENEN?

Als je kan zorgen voor een goed evenwicht tussen de volgende vijf werkwoorden, krijg je een activiteit die kapoenen aanspreekt.

Scheppen

Dat klinkt een beetje goddelijk. Door samen dingen te maken, geef je vorm aan je fantasie en creëer je een eigen wereld waarin kapoenen kunnen spelen.

Spelen

Het is kinderspel, zo vanzelfsprekend, zo gewoon. Voor kinderen is het een manier om met zichzelf, hun omgeving en andere kinderen om te gaan. Tijdens het spel oefenen ze hun lichaam, verstand en het uiten van gevoelens.

Al spelend ontdekken ze de wereld en de mensen die er rondlopen.

Praten en luisteren

Probeer zoveel mogelijk te luisteren naar wat kapoenen te vertellen hebben. Zo merken kinderen dat hun mening belangrijk is. Praten en luisteren kan op twee manieren: lekker wat kletsen of op georganiseerde momenten. Laat je kapoenen bijvoorbeeld op het einde van de vergadering een tekening maken van wat ze leuk of niet leuk vonden aan de vergadering. Als alle kapoenen hun tekening klaar hebben, maak je een grote cirkel en laat je alle kapoenen een voor een vertellen wat ze getekend hebben. Dat kan bijvoorbeeld ook met een schilderwerkje of kunst op een heel groot doek.

Ervaren

Kapoenen worden elke dag een beetje wereldwijzer uit de honderden dingen die ze meemaken. Toch hebben ze nog veel te ontdekken. Aan jou om ervaringen aan te bieden, ze samen te beleven en dan te verwerken.

Gunnen

Scouts en gidsen willen vaak zoveel mogelijk aanbieden. Tot je hoofd ervan tolt. Kapoenen willen wel eens weg van die drukte. Hen tijd geven voor zo'n rustpauze, noemen we 'gunnen'.

HOE GA JE OM MET KAPOENEN?

Voor een goede begeleidershouding zijn zes dingen belangrijk. Hier worden ze voorgesteld.

Impulswerking

Een kapoenenleid(st)er is een beetje een KOK, en de kapoenenvergaderingen zijn heerlijke gerechten. Een goede kok kent veel recepten, maar volgt ze niet slaafs en proeft regelmatig of ze niet bijgekruid moeten worden. Laat met andere woorden ruimte voor impulsen van de kapoenen, uit de omgeving of van de leiding.

Ken je kapoen

Een kapoenenleid(st)er is een beetje een COACH. Een coach houdt rekening met alle kapoenen en elke kapoen. Hij weet wat ze kunnen en willen, en past de plannen daaraan aan.

Pret

Een kapoenenleid(st)er is een beetje een AAP. Een aap laat mensen lachen en speelt op een ongedwongen manier in op de vrolijkheid van anderen.

Zorg

Een kapoenenleid(st)er is een beetje een OUDER. Hij voelt zich verantwoordelijk voor het welzijn en de veiligheid van de kapoenen.

Echtheid

Een kapoenenleid(st)er is een beetje een VRIEND. Een vriend geeft veel en krijgt veel terug: echtheid, vertrouwen en respect.

Openheid

Een kapoenenleid(st)er is een beetje een GIDS. Met een open blik gidst hij de kapoenen de buitenwereld in, en brengt hij de buitenwereld bij de kapoenen. Zo maakt hij de wereld een stukje verdraagzamer.

Net zoals bij de vijf werkwoorden is ook bij de zes aspecten van een begeleidershouding het evenwicht ertussen een belangrijk aandachtspunt. Meer hierover vind je ook in het takhandboek voor kapoenenleiding.

Impulsdoos

De **Eerste Hulp Bij Dode Momenten**-doos. Ken je die? Ze is ontworpen door het kapoenencommissariaat als leidraad voor impulsen. De Impulsdoos zit vol prentjes en inspiratie. Het doosje moet je zelf knutselen, de prentjes kan je terugvinden op <http://www.scoutsengidsenvlaanderen.be/scouting/tak/kapoenen/>. En de inspiratie? Die komt zeker weten vanzelf!

Wat kan je met zo'n doosje allemaal doen?

- Inspiratie om een spel in elkaar te steken: trek een prent en brainstorm erover voor een spel. Voor extra input trek je gewoon een extra prent en creëer je er een spel mee.
- Impulsen om toe te voegen tussendoor: geef je spel een extra dimensie door een kapoen een kaartje te laten trekken. Dat voorwerp/thema/personage wordt het onderwerp van je spel. (Een echte aanrader voor snelle denkers en creatieve geesten!)
- Prenten om mee te spelen: een aantal van de prentpersonages zijn verstopt in het bos. Verzamel de voorwerpen die deze personages nodig kunnen hebben door middel van opdrachtjes. Het is leuk als de prenten ook tot leven komen! Voor kapoenen die niet kunnen lezen, zijn prenten hét middel om hints mee te spelen.
- Extra mogelijkheden om een verhaal te verzinnen: twee personages uit het doosje ontmoeten elkaar en ze komen nu toch wel niet toevallig iemand bekend tegen, zeker?
- Techniekjes om te evalueren: kies bijvoorbeeld een prent die past bij wat je vond van het spel. Of: hoe dichter je staat bij – laten we zeggen – de fee, hoe leuker je het spel vond.
- Vul het doosje aan met gekke zinnen, toffe woorden, eigen tekeningen, gebrainstormde thema's,...

→ MEER WETEN?

Hier vind je een selectie van 'warm aanbevolen' lectuur en informatiebronnen. Die en nog veel andere zijn te verkrijgen in de Hopper winkel.

Lange mouwen en wat er uit komt

Het takhandboek voor leiding van kapoenen en zeehondjes

Onthaalbrochure

Brochure voor nieuwe kapoenenleiding.

Buitenboek (verwacht: voorjaar 2010)

Alles over technieken.

Tochtenboek (Chiro)

Alles over tocht en tochttechnieken.

Spellonken

Brochure vol spelimpulsen.

Speel op veilig

Brochure voor veilig scouts- en gidsenwerk.

Scoutswoord? Erewoord!

Publicatie over beloftewerking.

Voorleesboeken

- De kracht van woordjes 1 en 2 (voorleesboek van Standaard boekhandel): korte verhaaltjes van verschillende bekende kinderauteurs.
- Het grote Annie M.G. Schmidt-voorleesboek (samengesteld door Els van Eeden), Querido's uitgeverij.

- Neem zeker ook eens een kijkje bij de boekentips van www.voorlezen.be

Over&Weer

Het tijdschrift van Scouts en Gidsen Vlaanderen voor alle leiding en jins.

Website

Surfen, snuffelen, verdiepen, downloaden,... op www.scoutsengidsenvlaanderen.be.

Krak? Boem!

Tijdschrift voor alle leden van Scouts en Gidsen Vlaanderen.

Krakboem.be, website voor alle leden van Scouts en Gidsen Vlaanderen (verwacht: voorjaar 2010).

→ NOG MEER WETEN?

Heb je vragen of opmerkingen of voel je het kriebelen om dieper na te denken over kapoenen en alles er rond? Bel ons, schrijf ons, laat ons vlug iets weten!

Commissariaat kapoenen & zeehondjes

Lange Kievitstraat 74 • 2018 Antwerpen
03 231 16 20

kapoenen@scoutsengidsenvlaanderen.be
www.scoutsengidsenvlaanderen.be/kapoenen